

Elektros ir dujų rinkų apžvalga

Kainos ir prognozės / 2022 m. gruodis

ELEKTRA

Vidutinės mėnesio „Nord Pool“ biržos elektros energijos [kainos](#) Lietuvos kainų zonoje

17% ↑
nuo praėjusio mėn.

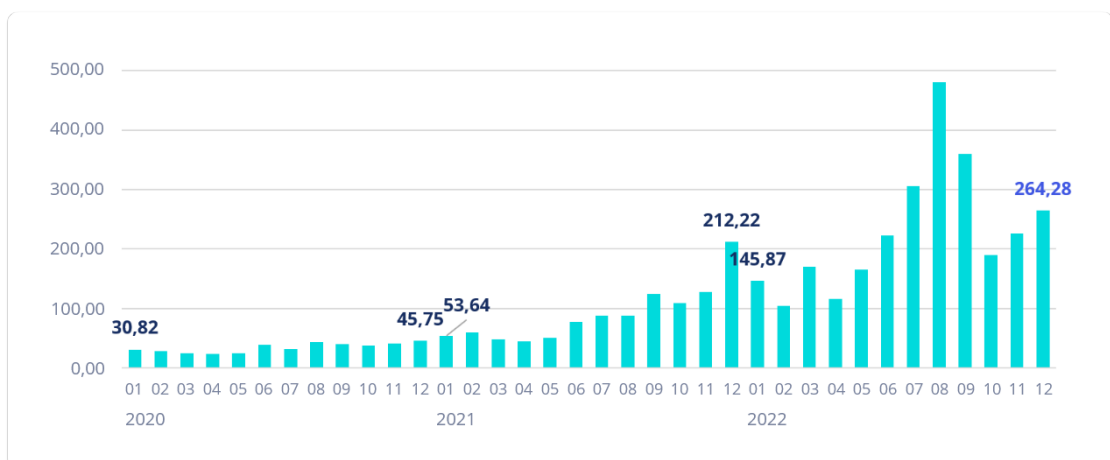
GRUODIS

264,28 Eur / MWh

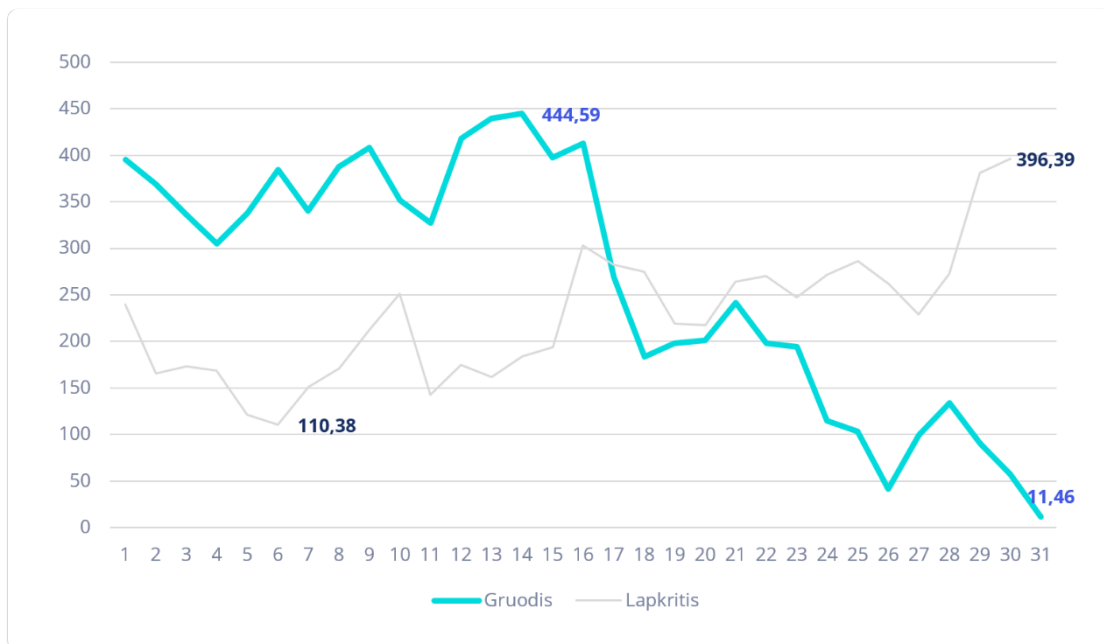
LAPKRITIS

226,63 Eur / MWh

Elektros energijos biržos „Nord Pool“ kainai Lietuvos kainų zonoje tiekėjas nedaro įtakos. Kainos pokyčius lemia tokie veiksniai kaip: Europoje ir kitose pasaulio šalyse besiklostančios situacijos, susijusios su energetika, geopolitinė padėtis, permainingos oro sąlygos, elektrinių atjungimai dėl planuoto remonto ar nenumatytų gedimų, besikeisiančios apyvartinių taršos leidimų (ATL) kainos, klientų energijos vartojimo intensyvumas ir pan.

Vidutinė gruodžio mėnesio dienos „Nord Pool“ kaina Lietuvos kainų zonoje

Gruodį **aukščiausia** elektros energijos kaina buvo **444,59 Eur/MWh** (gruodžio 14 d.), o **žemiausia** – **11,46 Eur/MWh** (gruodžio 31 d.). Kas lėmė tokius kainų šuolius?

Svarbiausi mėnesio įvykiai

Ženklus kainų mažėjimas gruodžio antroje pusėje

Gruodį elektros energijos kainos buvo labai kontrastingos: vidutinė dienos kaina elektros energijos „Nord Pool“ biržoje mėnesio pabaigoje buvo daugiau kaip 30 kartų mažesnė nei mėnesio pradžioje. Kainų kritimą lėmė atšilę orai visame regione, sumažėjęs elektros vartojimas ir išaugę importo srautai Baltijos šalyse.

Suomijoje atnaujintas Olkiluoto atominės elektrinės (AE) trečiojo reaktoriaus darbas

Rugsėjo 30 d. šis reaktorius pirmą kartą buvo įjungtas visu pajėgumu. Tuo metu jis vienas pagamino apie 20 proc. Suomijai reikalingos elektros energijos, o pridėjus kitus du esamus Olkiluoto AE reaktoriaus, elektros energijos gamybos pajėgumai pasiekė 40 proc. Šių reaktorių eksploatavimas tam tikrais periodais turi tiesioginę įtaką elektros energijos kainų mažėjimui ir Lietuvoje.

Patvirtinta rinkos pajamų nustatymo ir pajamų perviršio skaičiavimo metodika

VERT patvirtino elektros energijos rinkos pajamų nustatymo ir perviršio skaičiavimo metodiką, kuria siekiama sumažinti dideles energijos kainas galutiniams elektros energijos vartotojams. Visiems gamintojams (išskyrus dujines elektrines ir elektrines, naudojančias žalią naftos produktus) bus taikoma vienoda 180 Eur/MWh pajamų viršutinė riba, o ją viršijantis pelnas bus perskirstomas per valstybės biudžetą ir skiriamas padėti vargingiausiai gyvenantiems, subsidijuoti aukštas elektros energijos kainas bei plėsti atsinaujinančius energijos išteklius (AEI). Skaitykite plačiau [čia](#).

Ateities tendencijos

Elektros energijos kainas prognozuoti itin sudėtinga, nes rinka labai įsitempusi ir volatili.

Prognozuojamas kainų kritimas metų viduryje

Lietuvos energetikos agentūra gruodžio viduryje prognozavo, jog artimiausiu mėnesiu turėsime elektros energijos kainų piką, o vėliau iki metų vidurio kaina turėtų kristi ir stabilizuotis. Prognozės paremtos ateities sandoriais Vokietijoje ir Šiaurės šalyse. Pagal šiuos duomenis 2023 m. pradžioje elektros energijos kaina Lietuvoje gali pakilti iki 385 Eur/MWh, o metų viduryje – nukristi kone dvigubai.

Vis tik, šiuo metu yra sunkiau prognozuoti ateities kainas, nes situacija elektros energijos rinkose yra visiškai pasikeitusi, trūksta likvidumo, elektros energijos biržoje „Nord Pool“ finansiniai elektros pirkimo–pardavimo sandorių kiekiai drastiškai sumažėję.

Tikėtina, kad žiemai įsibėgėjus ir pasikeitus orų prognozėms, kainos turėtų ūgtelti ir pasiekti Lietuvos energetikos agentūros prognozuojamą lygį. Ateities kainų indeksai rodo, jog kainos turėtų mažėti nuo kovo mėnesio iki pat vasaros.

Prognozuojama, kad 2030 m. Lietuvoje bus 7 kartus daugiau atsinaujinančios energijos, nei dabar

Lietuvoje visų rūšių atsinaujinančių energijos išteklių (AEI) instaliuota galia šiuo metu yra 1,4 GW ir sudaro daugiau nei trečdalį viso šalies elektros energijos gamybos pajėgumo. Elektros energijos perdavimo tinklo operatorius AB „Litgrid“ prognozuoja, kad 2030 m. prie Lietuvos elektros perdavimo tinklo bus galimybė prijungti 9,4 GW vėjo, saulės ir

kitų atsinaujinančių energijos išteklių – beveik 7 kartus daugiau nei dabar. Skaitykite plačiau [čia](#).

Primename

Valstybinė energetikos reguliavimo taryba patvirtino [elektros energijos persiuntimo paslaugos kainas nuo 2023-01-01](#). Žemos įtamos tinkluose elektros energijos kainos bendrai sumažėjo apie 20 proc., vidutinės įtamos – sumažėjo 151 proc.

DUJOS

„GET Baltic“ gamtinių dujų biržos
Lietuvos prekybos aikštelėje
BGSİ indekso **kaina**

15 % ↑
nuo praėjusio mėn.

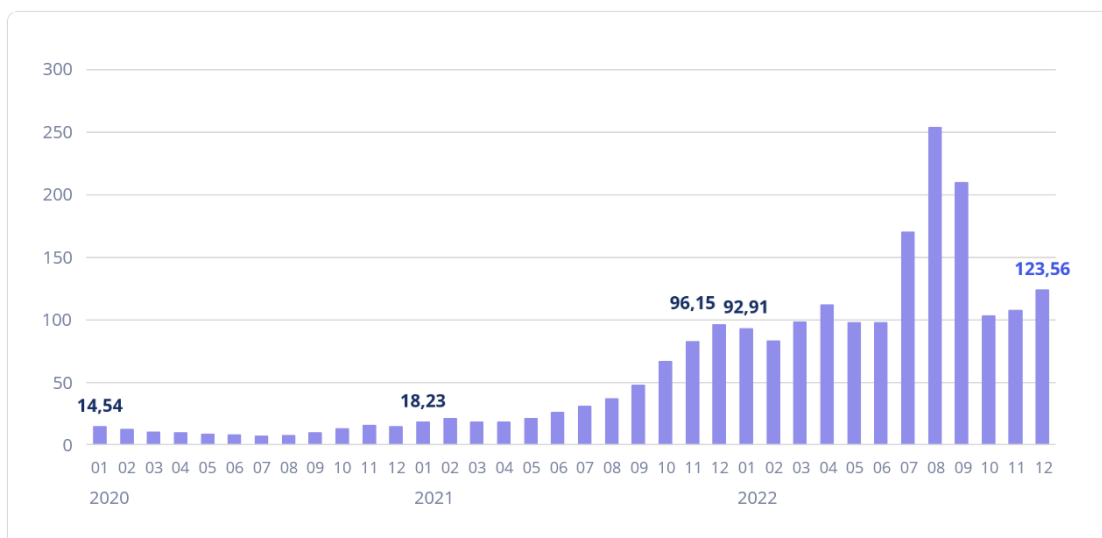
GRUODIS

123,56 Eur / MWh

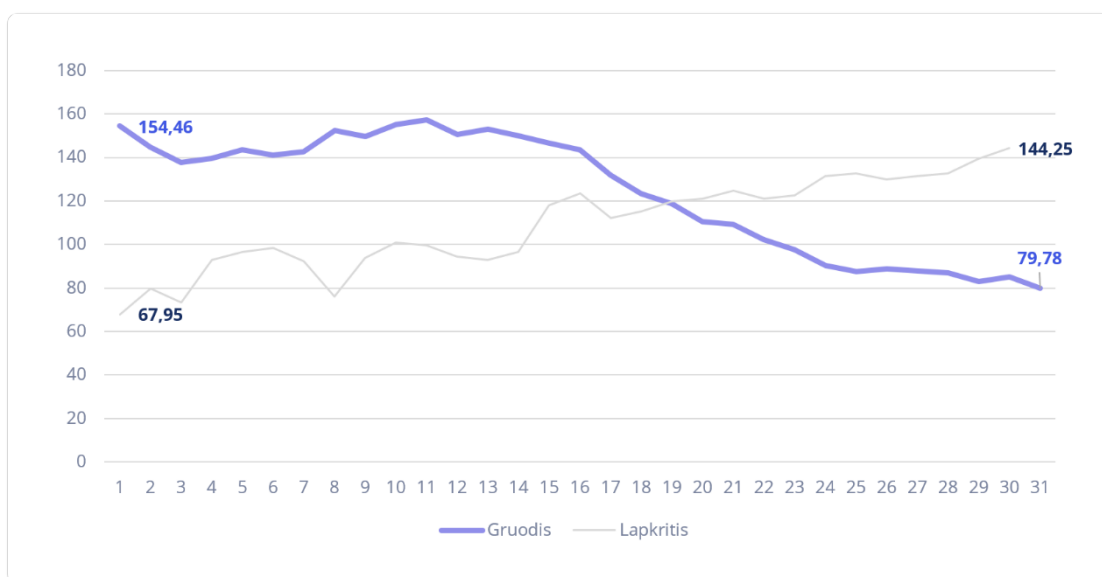
LAPKRITIS

107,45 Eur / MWh

Dauguma „Ignitis“ verslo klientų gamtines dujas perka vadovaudamiesi gamtinių dujų biržų indeksu: Nyderlandų TTFI ir Baltijos šalių BGSİ Lietuvos kainų zonos kainomis, susietomis su didmenine rinka. Pastarojo indekso dinamika:

Vidutinė gruodžio mėnesio dienos „GET Baltic“ biržos kaina Lietuvos kainų zonoje

Gruodį **aukščiausia** gamtinių dujų kaina buvo **154,46 Eur/MWh** (gruodžio 1 d.), o **žemiausia** – **79,78 Eur/MWh** (gruodžio 31 d.). Kas lėmė kainos pokyčius?

Svarbiausi mėnesio įvykiai

Pagrindinės kainų mažėjimo priežastys

Gruodžio mėnesio antroje pusėje Europos gamtinių dujų rinkose kainų mažėjimą lėmė:

- nešalti orai Europoje;
- didelis SGD importas;

- stipri vėjo generacija;
- kritęs dujų vartojimas;
- solidžiai užpildytos požeminės dujų saugyklos.

Gruodžio mėnesio pabaigoje ES gamtinių dujų saugyklų užpildymas siekė 83 proc., arba 10 mlrd. m³ dujų daugiau lyginant su paskutinių penkerių metų vidurkiu. Kalėdų laikotarpiu vyraujant itin šiltiems žiemos orams, AGSI platformos duomenimis, į saugyklas gamtinių dujų buvo daugiau padėta, nei išnaudota, kas yra neįprasta žiemos laikotarpiu. Tai viena iš pagrindinių priežasčių, kodėl didmeninė gamtinių dujų kaina Europoje gruodžio mėnesio pabaigoje nukrito iki 79,78 Eur/MWh.

Patvirtinta viršutinė gamtinių dujų kainos riba

Europos Komisija kartu su ES energetikos ministrais gruodžio mėnesį nustatė viršutinę gamtinių dujų kainos ribą iki 180 Eur/MWh. Šis reguliavimas įsigalios tada, kai ateinančio mėnesio TTF išvestinių finansinių priemonių atsiskaitymo kaina tris darbo dienas viršys 180 Eur/MWh ir per tą patį laikotarpį bus 35 Eur didesnė už suskystintų gamtinių dujų (SGD) kainų vidurkį kitose tarptautinėse rinkose.

Priemonė bus pradėta taikyti nuo 2023 m. vasario 15 d. Jei jos taikymo metu bus pastebėti signalai, kad naujas reguliavimas neveikia, Europos Komisija galės atšaukti jos taikymą rinkoje.

Parinktos 5 priemonės, padėsiančios mažinti gamtinių dujų trūkumą

Gruodžio mėnesį Europos Komisija kartu su Tarptautine energetikos agentūra išleido ataskaitą „*How to Avoid Gas Shortages in the European Union in 2023*“. Joje teigiama, kad 2023 m. Europa gali susidurti su 30 mlrd. m³ gamtinių dujų trūkumu, jeigu: 1) būtų visiškai nutrauktas rusiškų dujų tiekimas į Europą, 2) sumažėtų SGD pasiūla dėl jų paklausos padidėjimo Kinijoje, bei 3) 2023–2024 m. žiema būtų itin šalta.

Europos Komisija siūlo penkias pagrindines priemones, kurios turėtų padėti sumažinti šį dujų trūkumą rinkoje 2023 m.:

- spartesnis energetinio efektyvumo programų diegimas (pastatų renovacija);
- didesnė atsinaujinančių energetikos išteklių (AEI) plėtra;
- greitesnis šilumos siurblių diegimas pastatuose;
- vartotojų skatinimas daugiau taupyti, t. y. mažiau vartoti energijos. Šiuo metu daugelyje Europos administracinių pastatų yra palaikoma 22 laipsnių vidutinė temperatūra. Jos

sumažinimas vienu laipsniu Europai padėtų sutaupyti 10 mlrd. m³ gamtinių dujų per metus;

- gamtinių dujų deginimo į orą mažinimas (daugiausia Afrikoje) ir jų transportavimas į Europą, taip pat biometano gamybos skatinimas Europoje.

2022 m. energetinės krizės apžvalga

Rusijos invazija į Ukrainą sukėlė vieną ryškiausių ir ilgiausiai trunkančių energetinių krizių pasaulyje. Pagrindiniai pokyčiai, įvykę šiais metais:

- Rusija sumažino gamtinių dujų tiekimą į Europą daugiau nei 80 mlrd. m³. Gamtinių dujų tiekimas nukrito į mažiausią lygį nuo 1980 m. Metų pabaigoje rusiškų dujų tiekimas į Europą sudarė mažiau nei 10 proc. viso į Europą importuoto dujų kiekio;
- Azijos ir Europos gamtinių dujų kainos šiemet kilo į neregėtas aukštumas, Europos gamtinių dujų indeksas TTF buvo net 3,5 karto didesnis nei 2021 m.;
- Europos gamtinių dujų vartojimas krito daugiau nei 65 mlrd. m³ – tai didžiausias kritimas istorijoje. Aukštos gamtinių dujų kainos skaudžiai palietė Europos pramonės sektorių, pirmiausia trąšų gamybą, nes dujos yra viena iš sudedamųjų komponentų trąšų gamyboje;
- Europa tapo brangiausia gamtinių dujų rinka pasaulyje;
- 2022 m. SGD kiekiai, patiekti Europoje, buvo istoriškai didžiausi (daugiau nei 60 proc., lyginant su 2021 m.). Šį šuolį didžiąja dalimi lėmė rusiškų dujų tiekimo nutraukimas;
- Kinijos SGD importas krito 20 proc. lyginant su 2021 m. dėl Covid apribojimų ir mažesnio gamtinių dujų vartojimo šalyje, sulėtėjus jos ekonomiam augimui.

Ateities tendencijos

Dėl situacijos Ukrainoje ypatingai sudėtinga prognozuoti kainas, nes rinka labai įsitempusi ir nestabili.

Orai šils, kainos kris

Gruodžio pabaigoje ateities sandorių rinkoje ICE Nyderlandų gamtinių dujų indeksas TTF, geriausiai atspindintis gamtinių dujų kainos lygį Europoje, vasario mėnesiui siekia apie 82 Eur/MWh. Prognozuojant dar didesnę atšilimą Europoje nuo metų pradžios iki sausio mėnesio vidurio,

tikėtina, kainos svyruos panašiam lygmenyje.

Su Lietuvos gamtinių dujų sektoriaus perspektyva 2022/2023 m. galite susipažinti gamtinių dujų perdavimo sistemos operatoriaus AB „Amber Grid“ svetainėje [čia](#).

Primename

Valstybinė energetikos reguliavimo taryba patvirtino gamtinių dujų [perdavimo](#) ir [skirstymo](#) paslaugų kainas nuo 2023-01-01. Perdavimo paslaugų kainos vidutiniškai sumažėjo 41 proc., skirstymo paslaugos – padidėjo 43 proc.

IGNITIS naujienos

„Ignitis“ rekomenduoja Lietuvos įmonėms atlikti lyginamąją gamtinių dujų suvartojimo analizę

Pirmą kartą Lietuvoje verslui suteikta unikali galimybė palyginti savo dujų suvartojimo kiekį su tokio paties dydžio ar tuos pačius vartojimo dėsningumus turinčioms įmonėmis. Atlikome visų Lietuvos įmonių 2021 m. gamtinių dujų suvartojimo analizę ir kviečiame susipažinti su pateiktais duomenimis.

[Skaitykite plačiau](#)

Kokių veiksmų imasi verslas, kad sumažintų gamtinių dujų vartojimą?

Šiuo metu kaip niekad aktualus energetinių išteklių taupymas. Kviečiame pasidomėti, kaip verslas gali sumažinti gamtinių dujų vartojimą.

[Skaitykite plačiau](#)